

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ**
ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРАВА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ І ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСИ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

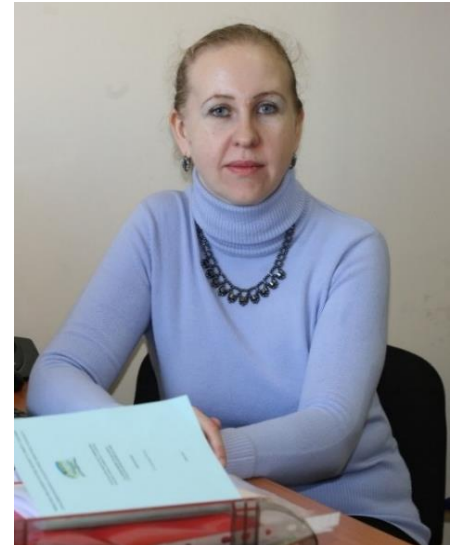
Затверджено:

Протокол засідання кафедри
фінансів, обліку і оподаткування
№ 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри ФОО

С.М. Шуляренко

Викладач	КРАВЧЕНКО Ольга Олексіївна Доктор економічних наук, професор
Посилання профіль викладача на сайті ДУІТ	КРАВЧЕНКО Ольга Олексіївна
E-mail	kravch.olha@gmail.com
Факультет, Кафедра	Факультет Управління і технологій/ Кафедра фінансів, обліку і оподаткування м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 602 телефон: +38044 591-51-08
Консультації	Кожен вівторок та четвер з 14 до 16 м. Київ, вул. Івана Огієнка, 19, каб. 602 або за ZOOM посилання

Офіційна назва освітньої програми	Фінанси, банківська справа та страхування
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань, спеціальність	07 «Управління та адміністрування» 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, Вибіркова
Курс / Семестр викладання	4/7
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS / 90 загальна кількість годин
Види та кількість аудиторних занять, денна/ заочна	Лекції – 16 годин / 4 години Практичні заняття – 14 годин / 4 години
Форма контролю	Залік
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія згідно з розкладом. Мультимедійний проектор, мережа Internet.
Мова викладання	Українська

Мета вивчення дисципліни	Формування поглиблених теоретичних знань і практичних навичок щодо сукупності фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту на залізничному транспорті..
Загальні компетентності	ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні; СК13 Здатність до управління доходами й витратами суб'єктів 9 господарювання, уміння управляти грошовими потоками на підприємстві.
Програмні результати навчання	ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів. ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів. ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати. ПР25. Розробляти ефективну фінансову, в тому числі й інноваційно-інвестиційну політику на підприємстві.

ЧИМ ЦІКАВИЙ КУРС:

Курс дає можливість розширити світогляд та професійні компетенції шляхом:
 особливостями організації фінансів залізничного транспорту;
 ознайомлення з управлінням оборотними і необоротними активами підприємств залізничного транспорту;
 здобуття навичок оцінювання капітальних вкладень на залізничному транспорті з урахуванням джерел їх фінансування;
 здобуття навичок прийняття фінансових рішень та визначення перспектив розвитку підприємств залізничного транспорту;
 здобуття навичок планування фінансової діяльності на залізничному транспорті.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1. «Фінанси залізничного транспорту»

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти фінансів залізничного транспорту

Тема 1. Фінанси залізничного транспорту, їх особливості та функції

Основні принципи фінансів підприємств залізничного транспорту. Функції та завдання фінансів галузі. Структура управління фінансовою діяльністю на залізничному транспорті. Роль Головного фінансово-економічного управління в структурі. Особливості організації фінансів структурних підрозділів залізничного транспорту. Принципи організації фінансів залізничного транспорту. Комерційний розрахунок. Джерела фінансових ресурсів структурних підрозділів залізничного транспорту.

Ключові слова: фінанси, організація фінансів, управління фінансами, комерційний розрахунок, фінансові ресурси, підприємства залізничного транспорту.

Тема 2. Активи підприємств залізничного транспорту

Необоротні активи залізничного транспорту, їх структура. Показники стану та ефективності використання необоротних активів залізничного транспорту. Відтворення необоротних активів залізничного транспорту. Капітальні вкладення на залізничному транспорті і джерела їх фінансування. Оборотні активи, джерела формування та їхня структура. Показники ефективності використання оборотних активів. Нормування оборотних засобів підприємства. Метод прямого розрахунку. Економічний метод.

Ключові слова: необоротні активи, оборотні активи, капітальні вкладення, джерела фінансування, нормування.

Тема 3 Особливості формування доходів залізничного транспорту

Економічна сутність доходів. Склад доходів структурних підрозділів. Формування доходів структурних підрозділів. Шляхи підвищення доходності залізничного транспорту.

Ключові слова: доходи, доходність, підвищення доходності.

Тема 4. Експлуатаційні витрати та собівартість залізничних перевезень

Склад витрат залізничного транспорту. Формування витрат підприємств. Особливості визначення витрат на залізничному транспорті. Розподіл витрат залізниць і підприємств залізничного транспорту. Планування витрат залізничного транспорту. Собівартість продукції залізничного транспорту. Визначення собівартості продукції виробничих підприємств. Собівартість залізничних перевезень. Розрахунок собівартості перевезень і продукції підприємств залізничного транспорту. Розрахункові методи визначення собівартості перевезень.

Ключові слова: витрати, розподіл витрат, планування витрат, собівартість транспортної продукції, собівартість перевезень.

Змістовий модуль 2. Практичні аспекти управління фінансами залізничного транспорту

Тема 5. Система грошових розрахунків на залізничному транспорті

Система фінансово-економічних відносин на залізничному транспорті. Розподіл грошових потоків у галузі. Організація грошових розрахунків в Україні. Грошові розрахунки за перевезення. Система і форми розрахунків за перевезення. Визначення провізної плати. Способи стягнення грошових коштів за перевезення. Облік грошових коштів і розрахунків на залізничному транспорті. Принципи організації грошових і розрахункових операцій.

Ключові слова: грошові потоки, грошові розрахунки, провізна плата, організація грошових і розрахункових операцій.

Тема 6. Особливості фінансування підприємств залізничного транспорту

Особливості фінансування підприємств ПАТ «Укрзалізниця». Складання плану фінансування загальногалузевих програм. Порядок фінансування залізниць України. Фінансування структурних підрозділів залізниць. Джерела фінансування підприємств залізничного транспорту. Сучасний стан залізничного транспорту в Україні. Основні джерела фінансування залізничного транспорту. Управління капітальними інвестиціями у сфері залізничного транспорту.

Ключові слова: фінансування, план фінансування, джерела фінансування, управління капітальними інвестиціями.

Тема 7. Інвестиційно-інноваційна діяльність на залізничному транспорті

Теорія і практика інвестування на залізничному транспорті. Моніторинг інвестиційної діяльності на залізничному транспорті. Діагностика інвестиційно-інноваційного потенціалу залізниць України. Фактори інвестування національного залізничного транспорту. Механізм інвестування на залізничному транспорті.

Ключові слова: інвестування, моніторинг інвестиційної діяльності, діагностика інвестиційно-інноваційного потенціалу, механізм інвестування.

Тема 8. Організаційно-методологічне забезпечення лізингових угод і їх використання підприємствами залізничного транспорту

Економічний механізм лізингових технологій. Організація лізингових угод у системі ПАТ «Укрзалізниця». Переваги використання лізингових технологій для оновлення основних активів підприємствами залізничного транспорту.

Ключові слова: лізинг, лізингові технології, лізингова угода.

Тема 9. Фінансове планування на залізничному транспорті

Зміст, завдання та методи фінансового планування. Система фінансових планів на залізничному транспорті. Порядок розробки та затвердження фінансових планів. Види і зміст фінансових планів на залізничному транспорті. Фінансове планування в пасажирській службі. Проблеми організації фінансового планування на транспорті.

Ключові слова: фінансове планування, фінансовий план, організація фінансового планування.

Практичні заняття курсу передбачають виконання ситуаційних, тестових, розрахункових та інших завдань, опитування та дискусії за темами, короткі виступи та презентації з тематики дисципліни.

Тематика практичних занять:

Тема 1. Фінанси залізничного транспорту, їх особливості та функції

Тема 2. Активи підприємств залізничного транспорту

Тема 3 Особливості формування доходів залізничного транспорту

Тема 4. Експлуатаційні витрати та собівартість залізничних перевезень

Тема 5. Система грошових розрахунків на залізничному транспорті

Тема 6. Особливості фінансування підприємств залізничного транспорту

Тема 7. Інвестиційно-інноваційна діяльність на залізничному транспорті

Тема 8. Організаційно-методологічне забезпечення лізингових угод і їх використання підприємствами залізничного транспорту.

Тема 9. Фінансове планування на залізничному транспорті.

Приклади практичних завдань:

Практичне завдання:

Планується спорудити два шпалопросочувальних заводи потужністю відповідно 1,8 та 2,3 млн шт/рік. Для цього виділено 9510 тис. грн капітальних вкладень.

Визначити загальну кошторисну вартість споруджуваних заводів, якщо відомо, що протягом останніх років питомі капітальні вкладення в розрахунку на 1 шпалу у підприємствах планованої потужності становили відповідно 2,6 та 2,1 грн.

Розрахувати відносну елементно-технологічну структуру капітальних вкладень окремо за кожним заводом за наведеними вихідними даними. Порівняти цю структуру з середньою на промислових підприємствах України за останні 10 років (витрати на будівельно – монтажні роботи – 35–40%; на придбання устаткування – 45–50%, інші капітальні роботи і витрати – 10–20%;), зробити висновок щодо її раціональності.

Приклад тестового завдання:

Назвіть позикові джерела формування інвестиційних ресурсів для підприємств залізничного транспорту:

- а) векселі;
- б) лізинг;
- в) внески засновників;
- г) чистий прибуток;
- д) цільові кредити;
- е) амортизаційні відрахування.

Індивідуальні завдання

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок наукової діяльності вони залучаються до виконання додаткових видів робіт в певних проєктах, ця діяльність враховується при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Фінанси залізничного транспорту» у вигляді презентацій та захистити її на практичному занятті. Найкращі рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Індивідуальні види робіт можуть бути змінені та доповнені за ініціативою викладача або здобувача освіти (за погодженням із викладачем).

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів Підсумковий контроль – залік
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.	

Відвідування лекцій:

За відвідування кожної лекції нараховується 1 бал. Максимальна сума становить 10 балів.

Практичні заняття:

Оцінюються за активністю здобувачів освіти на заняттях, їх відповідями, доповідями та ступенем залученості у дискусії (до 7,5 балів).

Максимальна сума становить 7,5 балів за кожне заняття, 90 балів - максимальна сума.

Самостійна робота

Написання та захист реферату (тематика погоджується із викладачем курсу) у вигляді доповіді та/або презентації оцінюються у 10 балів.

Підсумковий контроль - Залік

Здобувач отримує підсумкову оцінку за результатами поточного контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач, становить 100.

Якщо протягом семестру здобувачем за поточним контролем набрано більше 100 балів, то вони порівнюються до 100.

Додаткові бали до поточного контролю здобувач освіти може отримати, пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах предмету вивчення дисципліни та пройшовши процедуру визнання згідно [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS			
Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома

			– трьома незначними помилками
75-81		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками
64-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками
60-63		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

1. Робоча програма навчальної дисципліни.
 2. Конспект лекцій.
 3. Посилання на Google Classroom: Фінанси залізничного транспорту.
- Електронні ресурси бібліотеки ДУІТ: <https://library.duit.in.ua>.

Список рекомендованої літератури

Базова (основна):

1. Фінанси підприємств / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2004. 424 с.
2. Зайцева І. Ю., Єрьоміна М. О., Криворученко О. А. Фінанси залізничного транспорту: Підручник. Харків: УкрДУЗТ, 2017. 363 с.
3. Ейтутіс, Г. Д. Теоретико-практичні основи реформування залізниць України: монографія. Ніжин: ТОВ «Видавництво Аспект-Поліграф», 2009. 240 с.
4. Кравченко О.О. Сценарне фінансове планування і прогнозування на залізничному транспорті: теорія і практика: монографія. К.: ДЕТУТ, 2013. 300 с.

5. Котелянець, В. Розвиток теорії управління витратами залізничного та інших видів транспорту / В. Котелянець, М. Сергієнко. *Зб. наук. праць КУЕТТ. Сер. Економіка і управління*. К.: КУЕТТ. 2007. № 9. – 26 с.

6. Digital-технології облікових та фінансово-аналітичних процесів на транспортних підприємствах. Навч.-метод. посібник / За ред. проф. Базиліук А.В., доц. Гошовської В.В. К: НТУ, 2019. 263 с.

Допоміжна:

7. Андрєєва М. В. Формування собівартості пасажирських залізничних перевезень далекого сполучення в тарифних цілях: дис. ... канд. екон. наук: 08.07.04. Харків: УкрДАЗТ, 2002. 174 с.

8. Бараш Ю. С. Управління залізничним транспортом України: монографія. Дніпропетровськ: Видавництво Дніпропетров. нац. ун-ту залізнич. тр-ту, 2006. 264 с.

9. Головка, В. І. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз та безпека [Текст]: навч. посібник / В. І. Головка, А. В. Мінченко, В. М. Шарманська. К.: ЦНЛ, 2006. 648 с.

10. Зайцева, І. Ю. Формування системи показників, що характеризують фінансову складову економічної безпеки транспортних підприємств. Ефективна економіка. 2013. №7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>.

11. Фінанси підприємств /А.М. Поддєрьогіна, М.Д.Білик, Л.Д. Буряк. К.: КНЕУ, 2016. 552 с.

12. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2002. 360 с.

Додаткова інформація

Детальнішу інформацію щодо методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи та повного списку літератури наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів ДУІТ:

[Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій](#)
[Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій](#)

[Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ](#)

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується [«Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ»](#).